

למעשה

מאמר מרכזי הרב פנחס זרביב

ההכנה לשמחה האמיתית של חג סוכות

כהקדמה לסוכות מתחיל בר"ה שלמה נקבע ראש השנה דווקא ביום זה מבאר המאירי (ראש השנה דף טז עמוד א) 'בר"ה נדונים על גופם בחייהם ובמיתתם בעונג ובצער בריוח ובהפסד וסבת בחירת זה הזמן נודע למבינים ואחת מן הסבות מתוך שהוא זמן הבעיטה וזמן התגאות האדם על אסיפת גרניו ועל הכנסת הטוב באוצרותיו היה מחכמת דרכי הדת לעוררו ולהבינו לכל יקשה ערפו וכל עוד אשר יגדל טובו ירך לבו מפני פחד י"י ומהדר גאונו כבני מרון ר"ל אחד אחד והוא שפירשו בגמרא הכא תרגימו כבני אמרנא ר"ל הצאן העובר תחת השבט למעשר שנמנין אחד אחד ורומזו אל השגחה פרטית ובחג נדונים על הכמים מפני שהוא התחלת זמן הגשמים.

וכן חג הסוכות נועד כמו שכתב החתם סופר (תורת משה סוכות) כי בסוכות הושבתי את בני וכו' אני ה"א כתיב ובתים טובים תבנה וישב' ושכחת את ה"א ראינו שהשפע מרובה כרמים וזתים ובתים טובים מביאים לשכחת השי"ת והנה סוכות זמן אסיפת גרן ויקב ויש לחוש מרב כל ישכח את השם לכן צוה לישב בסוכה גם על ידי זה ישים ללבו אחריתו וסופו כעובר אורח ללון והעולם הזה עראי דומה רק כישבת סוכה כדאיתא במפרשים וגם יוכל להיות טעם זה לישב ביוצאי מצרים שהיו מושפעים במדבר במן שכל הטעמים היו בו ובשליו ובכסף וזהב לרוב מביזת מצרים וים סוף בלי שום דאגה וחששו אולי ישכחו השי"ת ותמיד הי' להם לזכרון הסוכות ממש וגם עניי כבוד תמיד היו רואים כבוד השם וניסיו זה בסוכות תשבו כי בסוכות הושבתי בהוציא וכו' ותכליתו אז ועתה שתדעו כי אני ה' אלקיכם (מש"מ) :

ולפי"ז אפשר לבאר למה לא עושים זכרון למן ולמים כדי שלא יגבה ליבם.

ויש להוסיף מש"כ הרב יעקב נוימן זצ"ל בספרו דרכי מוסר אמרינן במס' סוכה, צא מדירת קבע ושב בדירת עראי, לכאורה לפי השקפה ראשונה קשה להבין הלא חג הסוכות הוא זמן שמחתנו והוא ברמב"ם בהלכות לולב וז"ל, אעפ"י שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה במקדש יום שמחה יתירה שנאמר ושמחת לפני ד' אלוךך שבעת ימים מצוה להרבות בשמחה זו עכ"ל, ואם מצוה להרבות בשמחה זו מדוע צותה התורה לצאת מדירת קבע ולשבת בדירת עראי הלא זה מפריע לשמחה? אמנם אם נתבונן בזה נראה כי שמחה אמיתית לא יכולים להשיג אלא כשבאים לידי הכרה כי העולם הזה הוא רק ישיבת עראי, כי מי שחושב כי תכלית האדם הוא בעולם הזה ועושה כאן ישיבת קבע א"א לו להגיע לידי שמחה פנימית.

המשך בעמוד הבא

הרב עובדיה דהן שליט"א

יו"ר המועצה הדתית אשדוד ורב בית הכנסת הניכי הישיבות – "בית יוסף" קרית פוניבו

בסוכות תשבו שבעת ימים כתי ואני תמיד איחל והוספתי על כל תהלתך פי יספר צדקותך כל היום תשועתך כי לא ידעתי ספרות אבוא בגבורות ה' אלקי אוכיר צדקתך לבדך גם עד זקנה ושיבה אל תעובני עד אגיד ורועך לדור לכל יבוא גבורתך, פ"ק דשבת אחו"ל אם באנו לכתוב אין אנו מספיקי א"נ אין בעל הנס מכיר בנסו, הנה ע"ד משל אדם מקוה לה' עד שמוזין לו מטמון עושר רב והוא משבח ומודה לה' על כל הטוב ושוב אינו צריך לקנות ולחיל וללא להודות אך לרוב צדיקי הקב"ה מוזין להם יום יום בבקר אינם יודעי מה לאכול בצהרי"ו ומ"מ הקב"ה מוזין להם די פרנסתם וכשעברה השנה או כמה שנים הרי נתפרנסו ועבד ה' ושמר מצותיו כאלו הוזין לו כל הסך ההוא בפ"א אלא שזה הראשון לא קוה לה' אלא פעם אחת וזה קוה לה' בכל יום ג' פעמי' וזה הראשון וזה מודה בכל יום ג' פעמי' וזהו אם באנו לכתוב אין אנו מספיקי כי הקב"ה מוזין פרנסתו של יחיד או קיום כל ישראל בין האומו פסקי פסקי ואין אנו מספיקי והיינו ואני תמיד איחל בכל שעה ורגע ועי"ז והוספתי על כל תהלותיך פי יספר צדקותיך וכן היום תשועתך כי לא ידעתי ספרו:

ומ"ש עוד אין בעל הנס מכיר בניסו הוא ענין אחר דהנה הניסי הגדולי הנפלאי הניכרי ויודעי בקריעת י"ם והדומה ניכר לכל אך ניסי נסתרי שאין בעל הנס מכיר בהם כגון הריגת ושתן אין ספק שבעולם שהי' זה הכנה לכל מה שנוול אחריו ושוב כמו ג' שנים אחו"ז נלקחה אסתר לבית המלך ולא הריגיש אדם לאיזה סבה הי' זה שוב איזה ימים אח"כ קצף בגתן ותרש והגיחה אסתר למלך בשם מרדכי הוא ג"כ ענין שאין לו הכרה עם כל הנ"ל שוב יגדל המלך את המן ומי הבין מה יצמח מזה עד לבסוף כשנעשה הנס הנפלא ההוא המכין יבין כי הריגת ושתני הי' כעין קריעת י"ם אלא שאין בעל הנס מכיר בניסו ועל זה כי פרשת דרכי לעושה נפלאות גדולות לבדו פי שהקב"ה עושה נפלאות גדולו לבדו שלא ידע אדם אלא הוא לבדו יודע ומ"מ מצוה על כל אדם באחרית ימיו לבחון כל אשר עשה ה' עמו מראשית צמיחתו עד אחריתו ואיך נתגלגלו סבה ועניני ולספרם לבניו אחריו גם הם יבחנו ויכירו מעשי ה' הגדול אשר יעשה עמהם וזהו אבוא בגבורו ה' אלקי הם הנפלאות וניסי גדולי אוכיר צדקתך לבדך שבשעת מעשה לא הי' ניכרי אלא לך לבדך והיינו צדקתך לבדך וגם עד זקנה ושיבה אל תעובני עד אגיד ורועך לדור לכל יבוא גבורתך כדי שגם בני אחרי יבנו וישכילו ואפשר היינו בסוכ' תשבו ז' ימי למען ידעו דורותיכם כי בסוכו הושבתי ב"י בהוציא אותם מארץ מצרים ומפרשי דבסוכו הושבתי היינו במלחמו סיחון ועוג ומלכי כנען ויהי זה זכר לכניסת א"י וק' מ"ט אמר בהוציא אותם מארץ מצרי' ועוד מ"ט ז' ימים בשלמא פסח הי' נמשך הגאולה ממכות בכור' עד קריעת י"ם ז' ימי וי"ל דמיד בקריעת י"ם כבר נכבשה הארץ כדכתי' שם נחית בחסדך נהלת בעוך אל נוח קדשך תפול עליהם וגו' לולי הטא מרגלי כבר הי' נכבשה לגמרי נמצא בשעת יציאה כבר נס של בסוכו הושבתי נגמר למעלה אלא שנמשך הדבר וכן בכל עניני צריך להבחין מאחרית דבר לראשיתו וע"כ עושי ז' ימים שנדע שכבר בשבעה ימי יציאת מצרי' נגמר נס בסוכו הושבתי למען ידעו דורותיכם לספר לבניו אחרינו שיבחנו כן בכל מעשיהם כנ"ל.

חדש ניתן לשמוע את שיעורי הרב פנחס זרביב שליט"א בקול הלשון 0722741111

המשך מעמוד קודם

כי בדרך כלל מי שהוא משוקע בהבלי העולם הזה חסר לו שמחה כי שמחה הוא דבר רוחני ומגיעים לשמחה רק אלו שמתקרבים אל ה' ית"ש, כי עוז וחדוה במקומו. וכל התאוות והבלי העולם מפילות על האדם עצבות אשר היא אבי אבות הטומאה.

ועוד כי מי שהוא משוקע בהבלי העולם א"א להיות אצלו שמחה כי הקנאה והתאוה מפריע לו להיות שמח כי תמיד נדמה לו שחסר לו, יש לו מנה רוצה מאתים, והעיקר כשרואה שלאחרים יש יותר מפיל עליו עצבות. אבל אם האדם מבין כי העולם הזה הוא רק ישיבת עראי הוא לא מקנא בשום אדם וממילא הוא שמח במה שיש לו, ויש עוד מדרגה לא רק להסתפק במה שיש לו אלא גם לשמוח בהצלחת חבריו. זהו יותר קשה מלהשתתף בצרת חבריו, שמעתי בשם הסבא זצ"ל מקלם מרן ר' ש. ז. שאמר כי יכול להיות מה שאחד משתתף בצרת חבריו הוא כמו חיה הטורפת, לאחר שטרפה היא נעשית טובה, כך יכול להיות שתיקף ששמע שקרה אסון לחבירו שמח בלבו מאד והשתמש בכל הרע שיש בו ואח"כ ממילא הוא טוב ועוזר גם לחבירו, אבל אם האדם שמח בהצלחת חבריו אז הוא בטוח שזהו מלבו הטוב. ויש עוד מדרגה יותר נעלה לשמוח בהצלחת שונאיו כמו שדוד המלך אמר "נתת שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם רבו". דוד המלך שמח בהצלחת שונאיו.

כבוד מורי ורבי הגה"צ ר' משה רוזנשטיין זצ"ל משגיח דשיבת לומזה ה' אומר: רגילים לומר טעם למה קוראים בסוכות "קהלת" מפני שהיא זמן שמחתנו ומפחדים שלא ישמחו יותר מודאי לכן קוראים קהלת כדי להביל את העולם הזה וממילא ימעט בשמחה, והוא אמר בדיוק להיפך מפני שמצוה להיות שמח מאד וכל זמן שאדם קשור להבלי עוה"ז א"א להיות שמח כראוי כי תמיד הוא מקנא בחבירו והתאוה והכבוד אוכלות את לב האדם ומפילות עליו עצבות, לכן קוראים את קהלת ומתבוננים איך שכל הבלי העולם הזה הם הבל הבלים ולא כדאי לרדוף אחריהם, אז הוא יכול לקיים בשלימות המצוה של "ושמחת". עב"ד הרב נוימן זצ"ל.

חג הסוכות - זמן שמחה יתירה

ויש להוסיף את מש"כ הרב ביפוס שליט"א (ילקוט לקח טוב ימים נוראים ב) "אף על פי שכל המועדות, מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה במקדש יום שמחה יתירה, שנאמר 'ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים'. וכיצד היו עושים? וכו'. וכל אחד ואחד בכלי שיר שהוא יודע לנגן בו, ומי שיודע בפה בפה. ורוקדן ומספקין ומטפחין ומפזזין ומכרכרים וכו'. ולא היו עושים אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה, הם שהיו מרקדן ומספקין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות. אבל כל העם, האנשים והנשים, כולם באין לראות ולשמוע" (רמב"ם פ"ח מהלכות לולב).

דברי הרמב"ם צריכים ביאור, אומר הגר"ד כהן שליט"א בספרו "זמן שמחתנו" (עמ' רג). כיון שכל ישראל נצטוו בשמחת החג, מדוע נתיחדה השמחה שיעשה רק גדולי ישראל וראשי הישיבות, ושאר כל העם אינם באים אלא לראות ולשמוע? עוד יש להתבונן בדברי הרמב"ם: מדוע שונה תוכן השמחה בסוכות מהשמחה בשאר המועדים! בשאר החגים עיקר השמחה היא בדברים המשמחים את לבו של כל אחד ואחד, קטנים בקליות ואגוזים, נשים בבגדים ותכשיטים ואנשים בבשר ויין (ראה רמב"ם פ"ו מהלכות יום טוב). לעומת זאת, בחג הסוכות השמחה היא בריקודים ובניגונים ובאמירת שירות ותשבחות. הדבר אומר דרשני.

לכאורה מבואר כאן שבשאר ימים טובים מהות ענין השמחה היא שהאדם יהיה שמח, וכלשון הרמב"ם (שם) "חייב אדם להיות שמח". בהתאם לכך נצטוונו על בשר ויין ובגדים נאים וקליות ואגוזים, כדי להביא את כל אחד ואחד לידי שמחה. אולם חובת השמחה היתירה של חג הסוכות במקדש אינה מצטמצמת בהבאת האדם לידי שמחה, אלא דורשת מעשים שיהיה בהם ביטוי של שמחה, ריקוד, פיזוז וכרכור אינם דברים הגורמים לאדם להיות שמח, אלא הם מעשים שיש בהם ביטוי של שמחה. אולם ענין זה גופא צריך ביאור, מדוע נתיחדה שמחת חג הסוכות בכך שנצטוונו על מעשים המביעים שמחה?

לצורך הבנת העניין, יש להקדים ולעייין בתוכן ענינה של השמחה היתירה דחג הסוכות. בעלי התוספות אומרים בפרשת אמור: "אבל בסוכות, באספכם את תבואת הארץ, שכבר אספתם את כל תבואת הארץ בבית, וגם עבר יום הכיפורים ונמחלו עוונותיכם, יש לכם להוסיף שמחה על שמחה ולהתעסק בה", מדבריהם למדנו שתוכן ענינה של שמחת החג בסוכות, הוא משום שעבר יום הכיפורים ונמחלו עוונותיהם של ישראל. זה בנוסף לבחינה של חג האסיף, שענינו שמחה על שנאספה התבואה. וכן מפורש להדיא ב"ילקוט שמעוני" שם: "אבל בחג לפי שנטלו הנפשות דימוס ביום הכיפורים, כמו שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם, ועוד שהתבואה ופירות האילן בפנים, לפיכך כתיב ג' שמחות".

המשך מעמוד קודם

גם בגמ' מוצאים ששמחת החג בסוכות היא שמחת התשובה שנתקבלה לפני הקב"ה: "ת"ך יש מהן אומרים אשרי ילדותינו שלא בישה את זקנותינו, אלו חסידים ואנשי מעשה, ויש מהם אומרים אשרי זקנותינו שכפרה על ילדותינו, אלו בעלי תשובה. אלו ואלו אומרים אשרי מי שלא חטא ומי שחטא ישוב וימחל לוי (סוכה נג:). מפורש כאן שנתחדה בשמחת בית השואבה שמחת בעלי תשובה, השמחים על זקנותם שכפרה על ילדותם. לאור דברי המדרש דלעיל, הענין מובן היטב. כיון ששורש שמחת החג נעוץ בתשובה שנתקבלה ביום הכיפורים, לפיכך ישנו מקום מיוחד בשמחה זו לבעלי התשובה.

עתה יובן מדוע נתיחדה שמחת חג הסוכות במקדש על ידי מעשים המבטאים ומראים שמחה, כי בשמחה הבאה על כפרת עוונות ישנו עניין מיוחד להראות את השמחה. כמו שאומר רבינו יונה ז"ל: "ועל כן אמרו ר"ל כל הקובע סעודה בערב יום הכיפורים, כאילו נצטוו להתענות תשיעי ועשירי והתענה בהם. כי הראה שמחתו בהגיע זמן כפרתו, ותהיה לו לעדה על דאגתו לאשמתו ויגונותיו לעוונותיו" (שערי תשובה ו, ח) הענין בזה הוא להעיד על מה שדאג והצטער על עוונותיו. עניין מיוחד זה ישנו דוקא בחג הסוכות לפי שהוא בא אחרי הכפרה של יום הכיפורים. אבל בשאר החגים די בעצם השמחה ואין צורך לבטא אותה במעשים.

לפי זה, נבין גם כן מדוע נעשית שמחה זו דוקא על ידי גדולי ישראל. הנה הרמח"ל כותב ב"מסילת ישרים" (פי"ג) בענין הפרישות שהיא הנהגה ליחידי סגולה אשר יכינו את עצמם הכנה גמורה, ועל ידי המוכנים יזכו גם הבלתי מוכנים אל אהבתו יתברך והשראת שכינתו. וכענין שדרשו רז"ל בארבעת מינים שבלולב, יבואו אלה ויכפרו על כוונתו לדברי מדרש רבה בפרשת אמור (ל, יב), וזה לשונו: "יפרי עץ הדרי - אלו ישראל. מה אתרוג זה יש בו ריח ויש בו אוכל, כך ישראל יש בהן בני אדם שהם בעלי תורה ובעלי מעשים טובים. יכפות תמרים אלו ישראל. מה תמרה זו יש בה אוכל ואין בה ריח, כך ישראל יש בהן בעלי תורה ואין בהם מעשים טובים. "וענף עץ עבות" אלו ישראל. מה הדס זה יש בו ריח ואין בו אוכל, כך ישראל יש בהם בני אדם שיש בידיהם מעשים טובים ואין בהן תורה. יוערבי נחלי אלו ישראל. מה ערבה זו אין בה לא טעם ולא ריח, אף ישראל יש בהן בני אדם שאינם לא בעלי תורה ולא בעלי מעשים. אמר הקב"ה: לאבדן אי אפשר, אלא יעשו כולן אגודה והן מכפרין אלו על אלו".

ביאור המדרש על פי דברי ה"מסילת ישרים" הוא, שלא יתכן שיהיו כל ישראל בדרגות הגבוהות של פרישות וחסידות וכדומה. ובאמת לא היו כל ישראל ראויים להגיע להשראת השכינה. לשם כך ניתנה מצות ד' מינים, כדי שייכללו כל ישראל באגודה אחת ויבואו אלה ויכפרו על אלה. ובאמצעות הזכאים תבוא הכפרה על שאינם זכאים, וכולם יזכו להגיע לאהבת ה' יתברך ולהשראת שכינתו.

לאור זה, יש לבאר שמה שהשמחה נעשית על ידי חסידים ואנשי מעשה, ושאר העם עומדים וצופים, נובע מהיות שמחת חג הסוכות שמחת הכפרה. ומכיון שכל העם זוכים לכפרה מכח גדולי ישראל, גם שמחת הכפרה שייכת לאלה שהכפרה באה על ידם. שאר כל העם שזכו בכפרה מכח החסידים ואנשי מעשה, עומדים ורואים. וזה הוא מה שאמר הלל בשמחת בית השואבה "אם אני כאן, הכל כאו" (סוכה נג:). ויעויין בספר כד הקמח שכתב: "ואין כוונתו על עצמו דוקא, אלא על האדם השלם, כענין שאמרו אם אין אני לי מי לי". והיתה כוונתו שהשכינה שורה עם האדם השלם. וזהו שאמר הכל כאן, שהוא רמז לשכינה". דהיינו עיקר כוונתו היתה לומר שהשכינה שורה על הכלל, מתוך שהאדם השלם נמצא עם הכלל. והם הם דברי ה"מסילת ישרים", וזוהי כוונת המדרש כפי שנתבאר.

לפי דברינו מובן היטב מדוע אמר זאת הלל דוקא בשמחת בית השואבה, שכן זהו עיקר תוכן שמחת החג – מה שזכו להתכפר ולהגיע לאהבת ה' ולהשראת השכינה. (עייין שם שהאריך בענין).

המשך בעמוד הבא

המשך מעמוד קודם

קריאת קהלת - הכנה לשמחה אמתית

טעמים רבים נאמרו בענין קריאת מגילת בחג הסוכות. בספר "מאורי המועדים" (עמי קנג) מובא הסברו של הגרמ"ד סאלאווייציק שליט"א בביאור הענין.

חג הסוכות הוא זמן שמחתנו, וענין זה מתבאר על פי דברי הרמב"ם בהלכות לולב (פ"ח ה"ב) וזה לשונו: "אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה במקדש יום שמחה יתירה, שנאמר 'ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים'. וכיצד היו עושין וכו', ומתחילין לשמוח ממוצאי יום טוב הראשון, וכן בכל יום ויום מימי חולו של מועד מתחילין מאחר שיקריבו תמיד של בין הערבים לשמוח לשאר היום עם כל הלילה. והיאך היתה שמחה זו, החליל מכה ומנגינן בכנור ובנבלים ובמצלתים, וכל אחד ואחד בכלי שיר שהוא יודע לנגן בו. ומי שיודע בפה - בפה. ורוקדין ומספקין ומטפחין ומפזיזין ומכרכרין כל אחד ואחד כמו שיודע ואומרים דברי שירות ותשבחות".

בהלכה ט"ו מוסיף הרמב"ם ואומר: "השמחה שישמח האדם בעשיית המצוה, ובאהבת הא-ל שצוה בהן, עבודה גדולה היא וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפריע ממנו שנאמר יתחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבבי, וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעינו במקומות אלו חוטא ושוטה, ועל זה הזהיר שלמה ואמר 'אל תתהדר לפני מלך' וכו'. ואין הגדולה וכבוד אלא לשמוח לפני ה' שנאמר 'והמלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה' וגו'".

כדי להגיע למדרגת השמחה שעליה מדבר הרמב"ם, צריך האדם לבטל מעצמו כל תענוגות ותאוות העולם הזה. זהו הטעם לקריאת קהלת בחג הסוכות, שכן עיקר תוכנה של המגילה הוא ביטול כל עניני העולם הזה והגדרתם כהבל. לאור השקפה זו על החיים יוצא, שאין לשמוח אלא אך ורק במצוה ובאהבת הא-ל שצוה אותנו לקיים המצוות.

בזה מבוארים דברי הרמב"ם שם בהלכה ר"ך שאמר: "ולא היו עושים אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגינן ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות. אבל כל העם באין לראות ולשמוע". ביאור הדברים, שכדי שתהיה השמחה

במצוה ובאהבת הא-ל, היתה שמחת בית השואבה נעשית דוקא על ידי גדולי חכמי ישראל ושאר אנשי המעלה שמנה הרמב"ם.

לפי זה יתבאר מה שאומרים בתפילה: "קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך, שבענו מטובך", ורק אחר כך מבקשים "ושמחנו בישועתך". כי לשמוח באמת באהבת הא-ל, יתכן רק אחרי שמתקדשים במצוות ויש חלק בתורה. רק אחרי הכנה כזו, אפשר לבקש "ושמחנו בישועתך". עכ"ד הרב ביפוס שליט"א

ויש להוסיף מש"כ המסילת ישירים (פרק א) ותראה באמת שכבר לא יוכל שום בעל שכל להאמין שתכלית בריאת האדם הוא למצבו בעולם הזה, כי מה הם חיי האדם בעולם הזה, או מי הוא ששמח ושליו ממש בעולם הזה. ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה ורהבם עמל ואון, (תהלים ז), בכמה מיני צער וחלאים ומכאובים וטרדות, ואחר כל זאת, המוות. אחד מני אלף לא ימצא שירבה העולם לו הנאות ושלוה אמיתית. וגם הוא, אילו יגיע למאה שנה כבר עבר ובטל מן העולם.

לכן השמחה נעשית על ידי גדולי החכמים כי הם שמוחים באמתוהם שילמדו את הם בהם לשמוח שזה רק בתורה ובמצוות

ויש להוסיף מש"כ בשפתי חיים מועדים סוכות - שיעבוד השמחה להתקרבות אל השי"ת

את החילוק בין שמחת סוכות לשמחת שמיני עצרת, מבאר היטב החינוך (מצוה שכ"ד) "...לפי שימי החג הם ימי שמחה גדולה לישראל, כי הוא עת אסיפת התבואות, ופירות האילן לבית, ואז ישמחו בני אדם שמחה רבה, ומפני כן נקרא חג האסיף, וצוה הא-ל לעמו לעשות לפניו חג באותה העת לזכותם להיות עיקר השמחה לשמו" - דהיינו לכון את שמחת האסיף לאפיק הנכון, לשמוח בברכת ה' ולקשור את הכל למקור השפע, ומתוך כך להגיע להכרת חסדי ה' - "ובהיות השמחה מושכת החומר הרבה, ומשכחת ממנו יראת אלוקים בעת ההיא, ציונו השם לקחת בין ידיו - דבר מוחשי - דברים המזכירים אותנו כי כל שמחת לבנו לשמו ולכבודו" - השמחה היא כלי להתקרבות אל השי"ת, אך כלי זה עדין הוא מאוד, לולי הכוונת השמחה כראוי אל המקור הנכון, עלול היציה"ר לחטוף אותה לקלות הדעת, וכדברי החינוך להשכיח ממנו יראת אלוקים בעת ההיא, ובמקום שהשמחה תביא תועלת להתקרבות אל השי"ת, עלולה היא לגרום להרבה קלקולים, ועל כן ציונה התורה לקחת בידיו דברים מוחשיים - ד' מינים, שע"י כך נשעבד את השמחה לכלי עצום עבורינו להתקרב אל השי"ת.

[לצפייה והורדה בעלוני קודמים של "למעשה" \(מכון למעשה\) מתוך אתר "בינינו" - לחץ כאן ומתוך אתר תורת יוסף לחץ כאן ומתוך אתר של דרשו לחץ כאן](#)